

## GEOLOŠKI SPREHOD NA LUBNIK

Gotovo ni Ločana, ki še ne bi bil na Lubniku in tudi okoličani radi zahajajo tja gor. Vendar običajno hodijo obiskovalci na goro po poteh, ki so čim bliže in prijetnejše. Res, mehke stezice nudijo dosti več užitka kot trda cesta z velikimi ovinki. Toda stezice so pokrite s prstjo ali listnato odejo in živa skala leži tu in tam celo precej globoko. Le včasih pogleda na dan. Pravo nasprotje pa je blegoška cesta, ki je domala vseskozi tja do Breznice zasekana v živo skalo. Ob njej se nam tako razgrinja zemeljska zgodovina davnih milijon letij in nam živo govori o razvoju ožje loške okolice.

Zaradi tega pojdemo to pot na Lubnik oziroma le do Breznice po blegoški cesti in oglejmo si neme priče iz davnine — kamenine ob cesti in poteh.

Večji del Škofje Loke med obema Sorama stoji na sitih ploščatih apnencih. Z mestnega področja jih je deloma že odstranila Poljanska Sora in nanje nasula prodnate naplavine. Vendar so pod njeno dolino gotovo še sklenjene enake kamenine, kot jih vidimo danes na njeni desni in levi strani ali ob Selščici.

Ko smo prišli v Škofjo Loko, se ustavimo na kamnitem mostu nad globokim koritom Selške Sore, od koder pelje cesta skozi nekdanja Selška vrata v mestno središče. Sora si je izjedla strme bregove v sive ploščate apnenice. Z mosta jih vidimo na obeh straneh vode. Kažejo se kot strmo postavljene okoli 10 ali tudi nekaj več centimetrov debele plošče, tesno prislone druge ob drugo. Plošče se vlečejo približno v isti smeri kot teče voda in strmo padajo proti severu.

Ploščati apnenici so posebnost loške pokrajine. Geologi so jim dali zato ime škofjeloški ploščati apnenici z roženci. S področja Škofje Loke se vlečejo proti jugu do Zminca, na vzhodu pa sežejo tja do Drage zahodno od Medvod. V okolici Kranja si lahko ogledamo podobne sklade ob novi cesti na Šmarjetno goro in v njeni soseščini. Ker so nam skladi ob strmih bregovih Sore pod mostom skoraj nedostopni za natančnejši ogled, se zadovoljimo s tem, kar vidimo z mosta. Podrobno bomo premetrili ploščate apnenice v kamnolomu ob Poljanski cesti že izven mesta.

Ko stopamo skozi starinsko Loko, vzbujajo našo pozornost stare stavbe z lepo arhitektoniko in pri nekaterih od njih tudi čedno izdelani podboji iz škofjeloškega konglomerata izpod Kamnitnika. Mestni trg krasí še lep spomenik. Njegov podstavek in kamnitni steber z jonskim kapitelom sta iz istega konglomerata. Umetnikova roka ju je izdelala že leta 1751. Večini domačinov se sicer mestno središče ne zdi nič posebnega, zato pa se toliko bolj navdušujejo nad lepotami starinske Škofje Loke obiskovalci od drugod.

Izven mesta se homo ustavili najprej na zgornji strani Poljanske ceste, pri kamnolomu, ki ima staro spačeno ime Štangruf (Steingrube). Tam so ploščati apnenci sive barve, ki se ob cesti pokažejo večkrat že pred kamnolomom. Čudovito so zgubani in zmečkani. V ploščah so tu in tam različno debeli, nekoliko temnejši gomolji, ki jih kaj lahko razločimo od ostale kamenine. Gomolji so iz posebne vrste kremenca in jih imenujemo roženci. Ustvarile so jih velike množine drobnih praživali iz skupine radiolarij, ki imajo kremenasto ogrodje. Ploščati apnenci so iz srednje triadne dobe in sicer wengenske starosti. Uvrščamo jih med psevdoziljske sklade.

Od kamnoloma mimo novega naselja Za brajdo so do blegoške ceste vse-skozi enaki skladi. V pobočju molijo tu in tam posamezne golice na površje. Nad prvimi hišami Za brajdo je v bregu odkopano skalovje. Od križišča pri Tonkovcu nadaljujemo pot po blegoški cesti, ki je sprva še v ploščatih apnencih. Kmalu postanejo apnenčeve pole čedalje redkejše in jih polagoma nadomestijo sivi do črnkasti glinasti skrilavci z malo sljude. Na desnem bregu opazimo okrušene drobne ploščice. Med njimi so vloženi apnenčevi skrilavci in peščene pole z drobci črnega kremenastega materiala. Tudi te plasti so srednjetriadne in pripadajo prav tako psevdoziljskim skladom. Na naši poti se skrilave plasti skoraj ne pokažejo na površje. Pač pa najdemo lepo razgaljene skrilavce ob poti, ki gre čez Brezniški potok na spodnjo cesto in sicer nasproti hiše pri Pahovcu, Podpulferica 11. Tudi hiša stoji na njih. To so zelo zmečkani temnosivi ali črni skrilavci; v njih se dolinica potoka nekoliko razširi.

Nad Pahovčevo hišo teče s hriba čez pot v ozki grapi majhen potok Mlačnica. Blizu njega se pokaže nad cesto siva, slabo plastovita, večinoma pa neplastovita kamenina. Če si jo ogledamo pobliže, vidimo, da sestoji iz majhnih ostrorobih drobcev. Kamenina je torej breča. Iz nje molijo večji in manjši kosi, ki so odpornejši od drugega materiala. To so roženci, ki jih poznamo že iz prejšnjega kamnoloma. Enaki skladi se vlečejo še čez potok in gradijo strmo Svetlorenško Goro nad Zmincem. Lepo so razgaljeni v nekaj kamnolomih, kjer jih tudi izkoriščajo. Med neplastovito brečo debelo včasih tudi po več metrov, se vrivajo pole ploščatega apnenca z roženci in vmes tanke skrilave plasti. Skladi so na dosti krajih premaknjeni in se nagibajo zdaj na eno, zdaj na drugo stran. Tudi sledovi prelomov so še jasno vidni. Ob njih je precej zglajenih ploskev z razami, ki povedo, v katero smer so se premikali posamezni bloki. Za golico ob desni strani ceste je majhen jarek, po katerem včasih curlja voda in spreminja mah v rjavorumeni lehnjak.

Izpod kompleksa škofjeloških ploščatih apnencev z roženci pogledajo po nekaj sto metrih sivi precej drobljivi dolomiti. V splošnem so ploščati in skladoviti, le ponekod opazimo tudi debelejše skladovne komplekse brez vidne plastovitosti. Dolomiti so iz spodnjega dela srednjetriadne dobe in jih imenujejo mendolski dolomiti. Vlečejo se neprekinjeno do prvega velikega ovinka pri vodovodnem zbiralniku. Prav tu pogledajo izpod dolomitov na površje sivi drobnoploščati apnenci ali laporni apnenci iz zgornje werfenske dobe.

Na ovinku se cesta obrne za 180° in po nekaj deset metrih se znova pokažejo enake kamenine kot pred ovinkom. Vrstijo se enolični dolomiti. Po priližno 200 korakih od križišča ceste z bližnjico k Franconu opazimo za drugim hudourniškim jarkom v temnih dolomitnih plasteh še temnejše

roženčeve pole, debele od dveh do dvajset centimetrov. Roženci so precej razpokani in zato krušljivi. Zelo drobne razpoke potekajo približno pravokotno na smer plasti in so večinoma zapolnjene s kalcitnimi žilicami.

Dolomiti postajajo tam vedno bolj apneni in postopoma prehajajo v temne škofjeloške ploščate apnence. Ob cesti so lepo razgaljeni v celi svoji debelini, saj slemenijo bolj ali manj pravokotno na cesto.

Nad ploščatimi in skladovitimi apnenci ležijo neplastoviti brečasti apnenci in apnenčeve breče s pogostnimi roženčevimi drobci. Kamenina je prelomljena v različnih smereh in zdrobljena ob prelomih. Voda je izjedla ob njih globoke špranje, v katerih se kopiči rjavkasti preperinski ostanek.

Tik pred cestnim zavojem na Kobili, kjer se zasuče cesta iz vzhodne v zahodno smer (ob hribcu z višinsko koto 455 m), se umaknejo apnenčeve kamenine mlajšim skrilavcem. Ob zgornjem kraku zavoja so razgaljeni v dolžini približno 50 korakov sivi, temnosivi, mestoma tudi vijolični gli-nasti in laporni skrilavci. Z ovinka pelje pot v Skofjo Loko in po njej se bomo vračali tja. Skrilavci se pokažejo ob cesti le nad tem ovinkom. Pred njimi se odcepi pot na Stari grad, za njimi prva steza na Lubnik. Ker pelje blegoška cesta nato nazaj proti zahodu, lahko uganemo že po slemenitvi plasti, da se bo ponovila cela serija kamenin izpred ovinka. In res. Ob omenjeni stezi na Lubnik se začno razkosani in zdrobljeni brečasti apnenci in breče. Vanje je vzdana plošča Bogušu Burdyehu. Za njimi se znova pokažejo ploščati apnenci, ki prehajajo malo pred drugo bližnjico za pot na Lubnik v ploščate apnene dolomite. Tudi na tem kraju vsebujejo v svojem zgornjem delu roženčeve pole. V majhnih peščeni jami na meji med gozdom in travnikom še vidimo ploščate dolomite z roženčevimi polami.

Na travniku izgine mendolski dolomit. V majhnih golicah se menjavajo sivi skrilavi apnenci s tankimi apnenimi ploščami iz zgornjewerfenske dobe. Taki skladi so razgaljeni nato vseskozi ob cesti. Kmalu se pokažejo med skrilavci razkosani sivi apnenci, izpod katerih hiti na površje studenček z dobro vodo. Apnenci so postali pri studencu zaradi tektonskih procesov slabo pasoviti.

Kmalu nato pogledajo na površje sprva samo sivi in rjavkasti, pri naslednjem mostu pa tudi zelenkasti, sivozelenkasti in vijolični skrilavci. Skrilavci so deloma laporni, medtem ko jih pokriva na površju skrilava glinena prevleka. Vmes so večkrat tudi bele kalcitne žile. Skrilavci se tam okoli menjavajo z 1 do 5 cm debelimi apnenimi ploščami. Dalje ob cesti postajajo apnenčeve pole čedalje debelejše in so ponekod vmes že pravi skladi.

Po takih werfenskih skladih hodimo nato vseskozi do odcepa kolovoza proti Gabrovemu, kjer že od daleč opazimo rdeče kamenine. Vendar so take le na površju. Če v golicah razbijemo posamezne kose, vidimo, da so tam sive, deloma drobnozrnate, deloma debelozrnate dolomitne breče. Le nekaj metrov od začetka kolovoza so na površju tudi werfenske kamenine, izpod katerih pogledajo razkosane in zdrobljene breče.

Podobni skladi se vlečejo nato vsekozi do potoka, ki hiti po strmi grapi izpod Lubnika proti Sori. Njegova globoka grapa tudi loči take kamenine od grödenskih skladov iz srednje permske dobe. Zasedimo jih

že takoj onstran mostu, čeprav sprva ni golic, pač pa jih dokazujejo pisani kamni ob cesti in vijoličnordeča glinenosljudnata drobna naplavina v studenčku na zgornjem robu ceste. Če pogledamo v gozd, vidimo tam po poteh vijoličnordeča tla.

Pred velikim cestnim ovinkom pri višinski koti 615 m si po stezi skrajšajmo pot in prav kmalu smo zopet na cesti. Pot pelje po vijoličnordečih kameninah, ki se vlečejo nato vseskozi do Breznice in še precej dalje. Med grōdenskimi skladi se vrstijo vijoličnordeči glinasti skrilavci in prav tako pisani drobno- in debelozrnati kremenovi peščenjaki in konglomerati. Skrilavci in drobnozrnati peščenjaki vsebujejo dosti sljude.

V Breznici zapustimo blegoško cesto, saj od tod dalje proti kmetu Sušniku ne odkriva nič novega, le utruja človeka dosti bolj kot prijetna gozdna pot ali steza po senčnem gozdu. Gozdna pot pelje po grebenu. Na njej so vseskozi do križišča poti vzhodno od Sušnikove domačije vijoličnordeče plasti: glinasti skrilavci, kremenovi peščenjaki in konglomerati. Večinoma se na kratke razdalje menjavajo med seboj.

Tudi še starejše plasti iz starega zemeljskega veka niso daleč od Breznice, ki smo jo pravkar zapustili. Kak kilometer zahodno od vasi se skrijejo grōdenske plasti in veliko področje zahodno od njih zavzemajo sivi karbonski glinasti skrilavci, sivi kremenovi peščenjaki in konglomerati. Po sestavu so to skoraj enake kamenine kakor v grōdenskih skladih, le da so sive ali tudi modrosive barve. Tedaj je bila pri nas vlažna klima, ki jo je v grōdenski dobi zamenjala puščavska in dala kameninam vijoličnordečo barvo.

Po mehki stezi smo prišli do razpotja. Tam izginejo živopisane grōdenske kamenine in se pokažejo sprva sivi precej zdrobljeni dolomiti. Prav kmalu jih nadomestijo sivi apnenci, ki vsebujejo ponekod še precej dolomitne primesi. Prej prijetna in gladka stezica postane kot odrezano drugačna, kar popotniku takoj pade v oči. Vsepovsod štrle na površje skale, od čevljev že precej oglajene. Korak ni več tako gotov, kot je bil nad grōdensko podlago. Tudi bolj strmo pobočje nas opozori, da se je spremenil sestav zemeljskih plasti. Po gozdu ležijo vse križem veliki bloki in skale apnenca. Nekje više pod Lubnikom so se odtrgali in se privalili sem dol. V apnencih najdemo precej pogosto prereze velikih školjk in ostanke polžev, vendar je okamenine zelo težko dobiti iz trdega apnenca.

Vse do vrha Lubnika so sedaj samo še apnenci, ki jih uvrščamo v spodnji del srednjetriadne dobe. Enako stari so tudi dolomiti pri razpotju. Dolomiti so dobili ime mendolski dolomit, medtem ko imenujemo apnence školjkoviti apnence. In prav tem odpornim apnencem se ima tisočak nad Loko zahvaliti, da še stoji.

Tako smo po ne posebno utrudljivi poti stopili na vrh Lubnika, kjer nas sprejme prijazen planinski dom. Ko smo se oddahnili, pogledjmo naokoli s te lepe razgledne točke.

Kot na dlani ležita pred nami Sorško in Kranjsko polje in se izgubljata v ozadju v Mengeško in Ljubljansko polje. V daljavi nas pozdravlja Šmarna gora, še od dalj pa plečati Krim. Ždi se nam, kot da se ravnina zajeda prav pod Lubnik.

Proti zahodu zajame oko najprej položno hribovito ozemlje s prijaznimi vasicami in samotnimi domačijami. Iznad njega se dvigajo v ozadju

apnenčaste kope Starega in Mladega vrha ter Koprivnika, nad katerimi kraljuje v ozadju plečati Blegoš. Prav na sredo med Poljansko in Selško dolino se je postavil. V podaljšku za Mladim vrhom se skriva Porezen, ki tudi noče zaostajati za sosedom Blegošem.

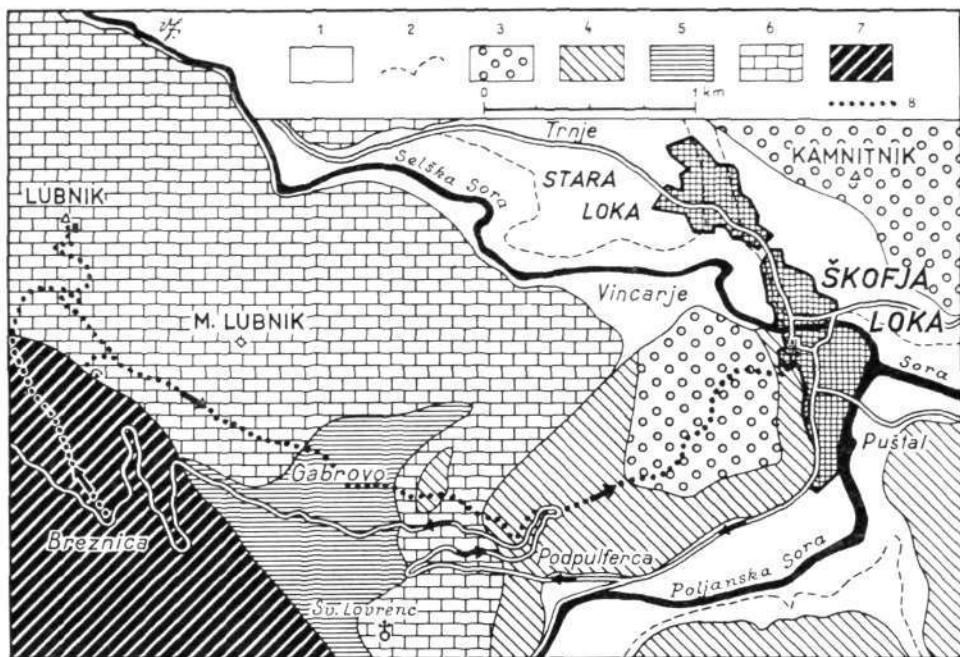
Okoli 660 m globoko pod nami dolbeta koriti Selška in Poljanska Sora. Le tu in tam se nam pokažeta kot dva srebrna trakova. Selška dolina se med Bukovico in Selci razširi v večjo rodovitno ravan. Na njeni severni strani se vrstijo prijazni hribci, eden mikavnejši od drugega. Tam v ozadju na severozahodu gospoduje nad njimi in nad tiho Selško dolino Jelovica s skalnatim Ratitovcem. Ratitovec se spušča s strmimi stenami proti jugu in vzhodu. Ko ga gledamo, dobimo vtis, da je v svoji objestnosti pokopal pod seboj nekaj manjših hribov. In to ni le videz, marveč resnica. Pri oblikovanju pokrajine se je pri gorotvornih premikanjih narinil masiv Jelovice proti jugu. Dalje proti severu hiti pogled proti alpskim velikanom.

Tudi v Polhograjske hribe se ozrimo. Pred nami leži močno razrezana pokrajina in iz nje se dvigajo apnenčasti in dolomitni vrhovi. Veliko jih je, toda nad vsemi gospodujeta čez tisoč metrov visoka Tošč in Pasja ravan. Tam v daljavi se že kažejo obrisi Trnovskega gozda.

Ko smo se tako razgledali po okolici z očmi ljubitelja narave, pogledjmo naokoli še z geološkimi očmi. Ne bom se tu spuščal v podrobnosti, kako je nastajala loška pokrajina. O tem je obširno pisal naš rojak prof. F. Planina v Loških razgledih I (str. 47—54). Kogar bo pač zanimala pokrajina v tej luči, naj jih vzame v roke. Mi povejmo k temu le še nekaj besedi.

Ni težko že z Lubnika ločiti koničastih vrhov iz trdega apnenca ali odpornejšega dolomita od zložnih kopastih hribov, ki so iz mehkejših kamenin. Lubnik, Stari vrh, Mladi vrh, Koprivnik, Blegoš, Porezen, Tošč, Gora nad Polhovim Gradcem, Pasja ravan in seveda Jelovica z Ratitovcem gotovo dovolj jasno izstopajo iz pokrajine. Naravne sile, ki spreminjajo zemeljsko površje, jim ne pridejo tako hitro do živega kot rahljajo in odnašajo druge manj odporne kamenine. Vsi našteti vrhovi so iz različnih apnenih ali dolomitnih skladov, ki so se odlagali v velikem triadnem morju. Vmes so nastajale tudi različne manj odporne plasti. Davno pred tem se je kopičilo v karbonskem morju glineno blato, pesek in droben prod. Iz tega materiala so nastali malo odporni temni glinasti skrilavci, trdni peščenjaki in konglomerati, ki sestavljajo danes velik del področja pred nami. Vijoličnordeče peščene in skrilave plasti so nekoliko mlajše od karbonskih kamenin in so nastajale v puščavi srednje permske dobe. Iz jurske dobe imamo kamenine šele v zgornji Selški dolini in v okolici Porezna, kjer so tudi najbližji ostanki krednih plasti. Že v jurski in kredni dobi je bil večji del hribovja pred nami kopno. Morje je z dvigajočega se ozemlja odteklo. Že takrat so začele naravne sile s preoblikovanjem loške pokrajine in počasi so odnašale čedalje starejše sklade. Iz škofjeloških konglomeratov, ki jih vidimo na Kamnitniku, lahko razberemo, da so bile v oligocenski dobi tod okoli na površju samo triadne in mlajše plasti. Od tedaj dalje so vode velik del triadnih kamenin že odnesle z loškega ozemlja in tako razkrile permske in karbonske sklade. Kje so takrat tekle vode, kje so bili najvišji vrhovi in kakšna je bila sploh takratna pokrajina, nam ne bo nikdar pojasnjeno. Šele iz miocenske dobe se je morda ohranilo nekaj takrat izravnane površja okoli današnjih najvišjih vrhov.





Geološka karta ozemlja med Škofjo Loko in Lubnikom. Legenda: 1. naplavine Selške in Poljanske Sore, kvartarna doba; 2. terasa v naplavinah; 3. škofjeloški konglomerat, oligocenska doba; 4. škofjeloški ploščati apnenci z roženci in skrilavec, srednjetriadna doba; 5. werfenski skrilavec in različni apnenci, spodnjetriadna doba; 6. školjkoviti apnec in mendolski dolomit, srednjetriadna doba; 7. gródenski skrilavec, peščenjaki in konglomerati, srednjepermjska doba; 8. smer poti.

Več oblik takratnega reliefa se nam je ohranilo iz pliocenske dobe. Vidimo jih kot planote in police v raznih višinah pred nami. Pliocensko izravnano ozemlje so zaradi dviganja razrezale vode po dolgem in počez in ustvarile polagoma današnjo razorano pokrajino. K preoblikovanju so pripomogle tudi druge tektonske sile in razkosale ozemlje v več tektonskih enot. Najbolj jasno leži pred nami Jelovica z Ratitovcem, ki je bila ob večjem prelomu narinjena na sosesčino. Naravne sile še do danes niso mogle zbrisati stopnje, ki je bila takrat nastala. Tudi drugod se je zemeljska skorja večkrat prelomila in njeni deli so zdrsnili na druge, se globoko pogreznili ali dvignili. Večinoma so tu dogodki že precej zabrisani in učinki niso več vidni našim očem s te razgledne gore. Toda strokovnjak jih pri svojem podrobnem proučevanju še vedno lahko spozna.

Ko zapuščamo Lubnik po stezi proti Gabrovemu, stopimo še pred Kevderc, zanimivo jamo pod skalami južno od Lubnikovega vrha v višini okoli 800 m. Do nje vodi markirana in zavarovana steza. Kdor bi želel vedeti kaj več o Kevdercu in o drugih jamah v okolici Loke, naj vzame zopet v roke Loške razgledne II (str. 166) oziroma Proteus VIII (str. 39). Brez primerne opreme seveda ne bomo mogli dalj od vzhodnega dela Kevderca.

Po tem ogledu se spustimo v Gabrovo. Že precej pred prvimi travniki postane steza gladka in posuta s smrekovimi iglami. Školjkoviti apnec

se je umaknil različnim, večinoma skrilavim werfenskim kameninam. Ob robu gozda so lepo razgaljeni zelenkasti in sivi skrilavci z vmesnimi apnenčevimi ploščami. Te plasti so močno podobne wengenskim skladom. Tudi v vasi pogledajo werfenske plasti marsikje na površje.

Iz Gabrovega hitimo po stezi proti Škofji Loki. Na Kobili spet pridemo na blegoško cesto, a jo takoj spet zapustimo. Ko gremo skozi gozd, najprej navzgor, potem po ravni Flisovi sprehajalni poti, se vrstijo ob njej take plasti, kot smo jih videli gori grede ob blegoški cesti. Iz gozda, kjer imamo na desno pogled v Volčjo dolino, se pot odpre na travnike. Kakih 50 korakov dalje od češnje z veliko markacijo je na desni neznatni vhod v Migutovo brezno. Od Grebenarja dalje se nam izpod tanke plasti prsti na klancu odkriva kamenina, ki je na tej naši poti še nismo spoznali. To je trdno sprijet prod, ki mu pravimo labora ali konglomerat. Po svojem nahajališču okoli Škofje Loke je dobil v znanstveni literaturi ime škofjeloški konglomerat. Na njem so se razvili izraziti kraški pojavi — vrtače in podzemeljske jame. Konglomerat sega od Grebenarja in Kranceljna do Selške Sore pri Vincarjih in tam zgine pod mlajše plasti. Znova se pokaže na Kamnitniku in se od tam vleče sklenjeno preko Sv. Duha, Pevna, Črnogroba proti severu, kjer zgine zahodno od Bitenj. Drugi vzporedni pas se začne nad Staro Loko, se nadaljuje proti severu in se pri Pevnem združi s prvim. Nekdaj je bil konglomerat na levi strani Sore sklenjen z onim na Kranceljnu. V dolgih tisočletjih pa ga je počasi glodala Sora in ga deloma odstranila, deloma zasula z mlajšim prodom.

Na živi skali si nekoliko natančneje oglejmo kamenino. Sestoji iz zaobljenih, večinoma sivih prodnikov največ od orehove velikosti navzgor. Veliko prodnikov je debelih kot pest ali so še debelejši. Niso pa vsi enake barve in tudi ne enakega sestava. Nekateri so svetleje, drugi temneje sivi ali skoraj beli, spet drugi rožnati, rdečkastorjavi ali zelenkastosivi. Po sestavi so apnenčevi, laporni in dolomitni, torej prav taki kot so še danes kamenine v okolici Škofje Loke. Vmes manjkajo oblice karbonskih in permskih kamenin, ki zavzemajo velik del površja nekoliko dalj od Škofje Loke in jih najdemo tudi v naplavinah obeh Sor. Iz tega sklepamo, da karbonske in permske kamenine tedaj še niso bile na površju, ampak so bile še povsod pokrite z mlajšimi usedlinami. Prodniki so med seboj zlepljeni večinoma z rdečkastim, ponekod tudi s sivim apnenoglinenim lepilom. Čim bolj je lepilo apneno, tem odpornejša je kamenina. Glineno vezivo je malo odporno proti naravnim silam, o čemer se lahko prepričamo pri raznih podbojih v okolici Škofje Loke.

Končno nas zanima še starost škofjeloškega konglomerata. Prod zanj so nosile vode in ga odlagale na tem področju v oligocenski dobi. To je bilo približno takrat, ko so rasla v močvirni pokrajini v Zasavju mogočna drevesa in dala material za današnje rjave premoge. Na ozemlju okoli Škofje Loke ni bilo pogojev za obsežne gozdove in zato ni nobenih sledov premoga. Pri Medvodah pa že najdemo tanke premogovne plasti, seveda brez gospodarske vrednosti. Škofjeloški konglomerat so nekdam mnogo uporabljali kot okrasni kamen in kot gradbeni material. Več o tem dobite v Loških razgledih I (na straneh 90—94). Apnenčevega konglomerata pa so

se še pred človekom lotile naravne sile. Voda ga je že dolga tisočletja raztapljala, ustvarjala žlebiče, ob razpokah različno globoke luknje in vrtače, pod površjem pa podzemeljske jame.

Mimogrede si lahko na Kranceljnu ogledamo še ostanke stolpastega gradu freisinških škofov iz srednjega veka, ki jih je Muzejsko društvo odkrilo z odkopavanji v l. 1954 in 1955. Nato se spustimo ob lepem pogledu na mesto in gorske velikane v ozadju mimo škofjeloškega gradu nazaj v dolino.